

PROGRAM ĆWICZEŃ Z PRZEDMIOTU „OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA” ORAZ WARUNKI ZALICZENIA I EGZAMINU

Celem ćwiczeń z przedmiotu „Ochrona i kształtowanie środowiska” jest zwrócenie uwagi na niektóre problemy ochrony środowiska, sposoby zarządzania środowiskiem, działania zmierzające do naprawy lub zapobiegania niekorzystnym przekształceniom środowiska.

Program ćwiczeń:

1. Miejska oczyszczalnia ścieków RCGWŚ w Tychach-Urbanowicach, ul. Serdeczna
Systemy odbioru i przesyłu ścieków.
Technologia unieszkodliwiania ścieków komunalnych.
Metody unieszkodliwiania osadów pościekowych.
2. Składowisko odpadów komunalnych w Tychach-Urbanowicach, ul. Serdeczna 100
Technologia składowania odpadów komunalnych.
Zabezpieczenie wód gruntowych przed przenikaniem zanieczyszczeń.
Monitoring lokalny wód podziemnych jako element kontroli oddziaływania składowiska.
3. Przekształcenia powierzchni pod wpływem eksploatacji górniczej i składowania odpadów pogórnich. Składowisko „Maczki-Bór”, Sosnowiec, ul. Długa 92 oraz rejon Wojkowic.
Deformacje powierzchni terenu pod wpływem podziemnej i odkrywkowej eksploatacji.
Powstawanie i składowanie odpadów pogórnich po eksploatacji węgla.
Degradacja środowiska na terenach pogórnich.

Powyższe tematy realizowane są w ramach wycieczek odbywających się w kwietniu pod kierunkiem: wycieczka nr 1 - dra P. Siwka, wycieczka nr 2 - dra A. Witkowskiego, wycieczka nr 3 - dra J. Kropki,. Szczegóły organizacyjne będą wywieszane w gablotce. Czas trwania każdej wycieczki ok. 3 godziny. Obowiązuje oddanie sprawozdania z każdej wycieczki do końca maja.

Drugim elementem ćwiczeń są studia literatury przedmiotowej traktowane jako poszerzenie wiedzy i przygotowanie do egzaminu. Obowiązuje oddanie pracy semestralnej w postaci eseju na jeden z przedstawionych tematów do wyboru. Prace muszą być oddane do końca marca. W marcu i kwietniu odbywają się w ramach ćwiczeń nieobowiązkowe konsultacje.

W maju i czerwcu, po poprawieniu i ocenie prac semestralnych będą one dostępne dla wszystkich studentów w godzinach odbywania ćwiczeń. Problematyka zawarta w pracach, obowiązuje na egzaminie, tak więc możliwość ich przestudiowania powinna umożliwić dobre przygotowanie się do egzaminu. Uczestnictwo w tej części ćwiczeń jest nieobowiązkowe.

Warunki zaliczenia ćwiczeń:

1. Warunkiem zaliczenia jest:
 - oddanie w terminie pracy semestralnej,
 - oddanie w terminie sprawozdań z trzech wycieczek.
 - uzyskanie z powyższych prac minimum 11 punktów.
2. Odbycie wszystkich trzech wycieczek programowych. Wycieczki odbywają się w dni wolne od zajęć (piątki). Wycieczki nr 1 i 2 odbędą się w tym samym dniu w łącznym wymiarze ok. 6 godzin. Studenci dojeżdżają na punkty zbiórki na wycieczki we własnym zakresie. Punkty zbiórki dostępne są środkami komunikacji publicznej z Sosnowca i Katowic. Na wycieczkach jest kontrolowana obecność studentów. W razie usprawiedliwionej nieobecności na maksimum jednej wycieczce (obowiązuje zwolnienie lekarskie) student może nadrobić brakującą ilość punktów wykonując dodatkowy esej na zadany przez prowadzącego temat. Nieobecność na więcej niż jednej wycieczce uniemożliwia zaliczenie przedmiotu.

3. Na ćwiczeniach obowiązuje punktowy system oceny. Punktacja prac wygląda następująco:

- Praca semestralna, maksymalnie	10 punktów
- Sprawozdanie z wycieczki nr 1, maksymalnie	3 punkty
- Sprawozdanie z wycieczki nr 2, maksymalnie	3 punkty
- Sprawozdanie z wycieczki nr 3, <u>maksymalnie</u>	<u>3 punkty</u>
Łącznie, maksymalnie	19 punktów
4. System ocen jest następujący:

< 11,0 punktów	- ocena niedostateczna,
11,0 – 14,0 punktów	- ocena dostateczna,
14,1 – 15,0 punktów	- ocena dostateczna plus,
15,1 – 17,0 punktów	- ocena dobra,
17,1 – 18,0 punktów	- ocena dobra plus,
18,1 – 19,0 punktów	- ocena bardzo dobra.
5. Za nieterminowe oddanie pracy lub sprawozdań odejmowany jest **1** punkt za każdy rozpoczęty tydzień zwłoki.
6. Nie przewiduje się żadnych dodatkowych możliwości zaliczenia ćwiczeń poza wyżej wymienionymi.

Praca semestralna

Praca semestralna jest **samodzielnym, oryginalnym** opracowaniem studenta na jeden z wybranych przez siebie tematów, połączonych w grupy tematyczne oznaczone cyframi rzymskimi. Tematy w obrębie grup mają numerację kolejną, arabską. Lista tematów jest wywieszona w gablotce oraz znajduje się na stronie www.khgi.wnoz.us.edu.pl zakładka: dydaktyka. Jeden temat może być wybrany tylko przez jednego studenta. Zapisy na poszczególne tematy prowadzi starosta roku, który jest zobowiązany dostarczyć ją prowadzącemu najpóźniej na drugim wykładzie z przedmiotu. Do spisu tematów dołączony jest obszerny spis literatury możliwej do wykorzystania przy przygotowaniu esejów. Można również wykorzystywać inne źródła, w tym internetowe.

Praca semestralna powinna mieć formę eseju napisanego zgodnie z opracowanym przez siebie konspektem. Konspekt powinien znajdować się na osobnej stronie, na początku pracy. Konspekt można skonsultować z prowadzącym w ramach ćwiczeń.

Minimalna objętość pracy wynosi 5, maksymalna – 7 stron znormalizowanego tekstu (30-35 wierszy na stronie, 60-70 znaków w wierszu, odstępy 1,5, czcionka 12 pt., konspekt nie wchodzi w liczbę stron eseju.). Praca powinna być napisana jednostronnie, maszynowo lub na komputerze lub odręcznie czytelnym pismem. Prace nieczytelne nie będą oceniane.

Wskazówki dotyczące pisania esejów można znaleźć w dostępnej literaturze¹. Praca powinna być zaopatrzona w pełny spis wykorzystanych materiałów, w tym również artykułów i źródeł internetowych². Niedopuszczalne jest podanie jako źródeł: materiały własne, informacje ustne itp. Brak podania źródeł jest istotnym mankamentem pracy, wpływającym na jej ocenę.

¹ - por. Jones A., Duck R., Reed R., Weyers J., 2002 – Nauki o środowisku. Ćwiczenia praktyczne. PWN, Warszawa

² - Przykład: **artykuł w czasopiśmie**: Rózkowski A., Rudzińska-Zapaśnik T., 1983: *Pochodzenie wód podziemnych w Górnośląskim i Lubelskim Zagłębiu Węglowym*. „Przegląd Geologiczny” nr 6, s. 370-377; **książka**: Starzyńska W., 2000: *Statystyka praktyczna*. Warszawa: Wyd. Nauk. PWN, 358 s.; **materiały kartograficzne**: Rózkowski A., Siemiński A., red., 1995: *Mapa ognisk zanieczyszczeń wód podziemnych GZW i jego obrzeżenia w skali 1:100000*. Warszawa: Państwowy Instytut Geologiczny; **prace zbiorowe**: Rózkowski A., Kempa J., 1993: *Chemia wód kopalnianych w Niecce Jejkowickiej i Chwałowickiej*. W: *Współczesne problemy hydrogeologii*. Red. L. Poprawski, T. Bocheńska. T.6. Wrocław: Oficyna Wyd. Sudety, s. 225-229; **internet**: *Różnorodność biologiczna Polski*. http://www.mos.gov.pl/1materiały_informacyjne/raporty_opracowania/reklama_RBP.pdf.

Prace niesamodzielne, w których stwierdzono cechy plagiatu lub tzw. „gotowce” nie będą oceniane (zero punktów).

Zbiór prac semestralnych po ich ocenie i poprawie będzie dostępny dla studentów do samodzielnego studiowania w godzinach odbywania ćwiczeń.

Ocena pracy semestralnej obejmuje: poprawność merytoryczną: maks. 6 pkt., każdy błąd „kosztuje” minus 1 punkt oraz poprawność formalną (maks. 4 pkt), na którą składa się: zgodność z konspektem, tematem eseju, wyczerpanie zagadnienia; poprawność językowa – ortograficzna, gramatyczna, język naukowy; samodzielność pracy; poprawność cytowania literatury i materiału ilustracyjnego, poprawność sporządzenia spisu literatury; tu każdy błąd „kosztuje” minus 0,1 pkt.

Sprawozdania z wycieczek

Sprawozdania z wycieczek nr 1 i 2 powinny ukazywać schemat działania (oczyszczanie ścieków, składowanie odpadów). W tym celu w części wstępnej powinny zawierać krótką charakterystykę techniczną obiektu: typ obiektu, parametry ilościowe i jakościowe, zakres działania. W drugiej części powinien zostać scharakteryzowany produkt wejściowy wraz z podaniem parametrów i zakresu ich zmian. W kolejnej części, która powinna być ilustrowana rysunkiem przedstawiającym schemat funkcjonalny obiektu, należy przedstawić po kolei wszystkie urządzenia wchodzące w skład obiektu wraz z zasadą działania, produktem wejściowym i wyjściowym, produktami ubocznymi i sposobami ich zagospodarowania. W podsumowaniu istotne jest przedstawienie pozytywnych i negatywnych oddziaływań obiektu na środowisko.

Sprawozdanie z wycieczki nr 3 powinno opisywać problem, jego istotę, skutki przewidywane i zaobserwowane w terenie, możliwości przeciwdziałania negatywnym skutkom. Może być ilustrowane rysunkami, fotografiami itp.

Konsultacje

Dwa terminy ćwiczeń w lutym są obowiązkowe (kontrola obecności). Są one poświęcone organizacji ćwiczeń, przygotowaniu pracy semestralnej i sprawozdań. Obowiązuje udział na grupy ćwiczeniowe.

Od marca do kwietnia w godzinach przewidzianych rozkładem zajęć dla ćwiczeń z przedmiotu „Ochrona i kształtowanie środowiska” dla wszystkich grup wszyscy chętni mogą zasięgać konsultacji z prowadzącym. W marcu szczególnie konsultowane są konspekty prac semestralnych. Konsultacje nie są obowiązkowe, nie obowiązuje też udział na grupy ćwiczeniowe.

W maju w ramach konsultacji można studiować prace semestralne przygotowane przez kolegów na wybrane tematy. Tematyka tych prac będzie występować na egzaminie.

Egzamin

Termin zerowy egzaminu może być ustalony dla osób które z ćwiczeń uzyskały co najmniej ocenę dobrą. Termin ten musi wyprzedzać pierwszy termin egzaminu o minimum dwa tygodnie. Ewentualne niepowodzenie na tym terminie nie wpływa na możliwość zdawania egzaminu w pierwszym terminie.

Pierwszy termin egzaminu będzie ustalony, w porozumieniu ze studentami, w letniej sesji egzaminacyjnej. Jest to egzamin pisemny testowy obejmujący zagadnienia przedstawiane na wykładach oraz tematykę prac semestralnych. Brak zaliczenia ćwiczeń uniemożliwia podejście do egzaminu. Nieusprawiedliwiona nieobecność studenta na pierwszym terminie oraz usunięcie studenta z egzaminu skutkuje utratą tego terminu i oceną niedostateczną.

Drugi i **ostatni** termin egzaminu traktowany jako poprawkowy, zostanie ustalony w porozumieniu ze studentami, najdalej do 20 września. Jest to egzamin testowy. Zaświadczenie lekarskie stwierdzające niezdolność do zajęć szkolnych w dniu egzaminu należy dostarczyć do sekretariatu Katedry lub egzaminatora najpóźniej w ciągu trzech dni (można przesłać pocztą).